

Eigenlijk wilde ik de Bhutantempel van de Expo 2000 in Hannover kopen, maar Richard Gere was me voor en kaapte hem voor mijn neus weg.

De snelle baron van kasteelpark Dennenlohe

---

tekst en foto's Daniela David

In het Frankische Merengebiet in Beieren heeft Freiherr Robert von Süsskind een landschapspark gerealiseerd, dat zo uit een plaatjesboek kan komen. De grote liefhebber van parken sleept de bezoekers mee in zijn enthousiasme voor planten. Daniela David bezocht de 'groene baron' in zijn tuinenrijk.

Op de een of andere manier is de man een beetje gek. Wie hem niet kent, zal bij de eerste kennismaking eerst verward en onder de indruk zijn. Hij spreekt sneller dan onkruid groeit. Daarbij heeft hij ogen die zo transparant en felblauw zijn, dat de legendarische Beierse witblauwe zomerlucht er als een donkere onweerswolk uitziet. Over wie hebben we het hier? Freiherr Robert von Süsskind, ook wel de 'groene baron' genoemd. En waarom 'groen'? Nu ja, in de laatste jaren heeft hij op zijn landgoed kasteel Dennenlohe in Midden-Franken in Beieren een uniek landschapspark geschapen.

Met de 'groene Fürst', die in de adellijke hiërarchie een paar treetjes hoger staat dan de baron, wordt in Duitsland de beroemde Fürst von Pückler bedoeld. Pückler was een excentrieke adellijke, die rondreisde in de Oriënt. In de 19e eeuw liet Von Pückler in Duitsland enkele bijzondere parken in Engelse stijl aanleggen zoals Branitz en Bad Muskau, die beide nog steeds bestaan.

De 'groene baron' uit Franken heeft de onbedwingbare drang tot het creëren van groenprojecten gemeen met de 'groene Fürst', die twee eeuwen geleden leefde. En er is inderdaad ook een relatie met hem. Maar daar komen we later op terug.

Na een hele lange reis kwam ik eindelijk aan in een niet erg spectaculair dorp in Franken. Unterschwaningen ligt helemaal afgelegen in de Frankische rimboe. Maar ineens duiken er een vijver op, een landgoed en een kasteel: Dennenlohe, met zijn compacte symmetrische barokstijl. Eigenlijk passen deze voorname gebouwen niet bij het kleine plaatsje.

"Wilt u voor het avondeten al een blik in de tuin werpen?", vraagt Robert von Süsskind bij wijze van begroeting. En voordat ik het weet, zijn we al onderweg: een snelle rondleiding door de tuinenwereld van Von Süsskind alsof je op een draffe door een droomlandschap in het avondlicht gaat.

Het is net een filmscène denk ik, terwijl de beelden door mijn hoofd schieten. Eerst komen we langs een labyrint en een doolhof van thuja's die tegenover elkaar liggen en beide een waterpartij als middelpunt hebben. De Britse regisseur Peter Greenaway, die met zijn film 'The Draughtsman's Contract' één van de mooiste tuinfilms maakte, zou zeker plezier aan dit mysterieuze spel met de natuur gehad hebben.

"Een doolhof heeft een heleboel doodlopende wegen, terwijl een labyrint een doorgaande route is", legt de baron snel in het voorbijgaan uit. In de tijd van de grote barokke tuinkunst werd het thema 'verdwalen, de weg kwijt raken en weer op het juiste spoor komen' graag als speels element toegepast.

Dennenlohe laat echter geen baroktuin uit de 17e eeuw zien; het is een landschapspark uit de 21e eeuw met veel verschillende, afzonderlijke elementen. Het zijn uitingen van de soms bijzondere ideeën van de tuinontwerper. Er staan bijvoorbeeld vier reusachtige menhirs op een klein schiereilandje in een vijver met de mooie naam 'Ochsensuhle' (wat zoiets betekent als 'ossenpoel'). Ze staan rondom een parkbank opgesteld: Stonehenge à la Dennenlohe.

We lopen een heuvel op. De heer des huizes loopt flink door. "De kasteeltuin bij het huis, onze privétuin, is er al lang," vertelt Von Süsskind en wijst op het terrein, "maar ons 25 hectare grote landschapspark was tot voor kort nog een akker." Snel gaat hij de heuvel weer af. "Een ossenakker!" beklemtoont de tuinarchitect nog. "De klei in de bodem is hier zo zwaar, dat de werkpaarden het niet voor elkaar kregen de grond om te ploegen: er moesten zelfs sterke ossen aan te pas komen."

Sinds 1990 graaft, schept en baggert Von Süsskind in deze zware grond. Hij toverde de vlakke akker om in een opnieuw ingericht landschap. Hij legde kunstmatige heuvels aan als uitzichtpunt of om verschillende ruimtes te scheppen. Bij de 'Wellengärten' ligt een houten golf tegen heuvels aan, die ook een golfvorm hebben. De meterslange houten constructie ziet eruit als een landschappelijk kunstobject en wordt door de familie 'lintworm' genoemd. "We hebben er oude kraampjes van een beurs voor gebruikt." Aan ideeën zal de tuinliefhebber nooit een gebrek hebben.

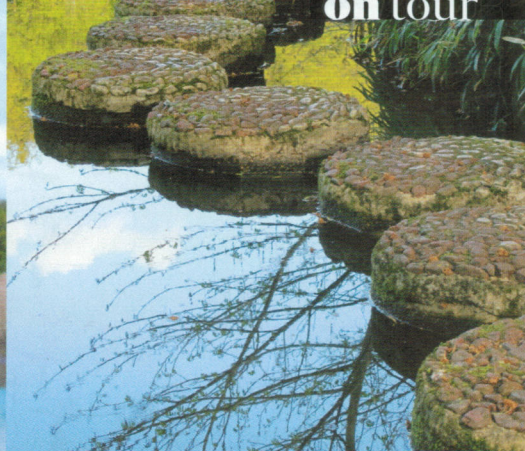
In het begin was er geen vastomlijnd plan, maar ontstond alles beetje bij beetje, al naar gelang er ideeën opkwamen. Als eerste werd het rododendronpark aangelegd. Daarmee werd Kasteel Dennenlohe bekend. "We hebben inmiddels 500 rododendron- en azaleasoorten", somt Von Süsskind op. De bloemen zijn met hun rode, roze en paarse kleuren werkelijk schitterend.

Dan komen we aan in het Aziatische deel van het Dennenloher parklandschap. Het straalt een exotische flair uit. Een voetpad loopt langs de rand van de kasteelvijver via meerdere kleine eilandjes. Zeldzame planten omzomen de ongelijkmatige, slingerende weg over de moeras-, berken-, theater-, magnolia- en tempeleilanden. Hier lopen we over steigers en houten, stenen en metalen bruggen. De ene drijft, de andere zweeft. De hangbrug komt uit in een dicht bamboebos. Er middenin waakt een grote Boeddha, die – zo lijkt het wel – op ons staat te wachten. Wow! Wat een effect. Magie? Film? Of toch werkelijkheid?

Over het water liggen allerlei bruggetjes, op het water vlonders en in het water stapstenen.

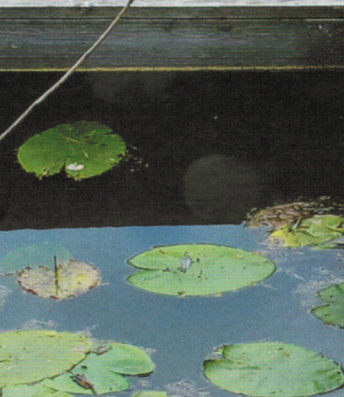
De Britse regisseur Peter Greenaway, die één van de mooiste tuinfilms maakte, zou zeker plezier aan dit mysterieuze spel met de natuur gehad hebben.

Sabine von Süsskind is overtuigd van de geneeskrachtige werking van de tuin. "Alleen al de kleur groen heeft een positieve invloed op de gezondheid van mensen"

Vanuit het kasteel kijk je uit op de prachtige tuin.

Robert von Süsskind stapt flink door. Hier en daar gooit hij een plantennaam de avondlucht in. "Dit is een zwarte toorts, hier groeit een zeldzame chrysanthe-aster, daar acanthus." Ook de Latijnse namen kent hij. De 62-jarige heeft namelijk een hoveniersopleiding gevolgd. Nadat hij in Sankt Gallen economie had gestudeerd en als makelaar en eventmanager werkte, begon hij met het park. Zo besloot hij met 35 jaar alsnog een opleiding te volgen. "Ik was natuurlijk wel de oudste leerling."

Het hoogtepunt in het park is de Bhutanberg. Boven op de heuvel verheft zich een originele tempel uit Bhutan. Het kleine land in de Himalaya tussen India en China was wereldwijd in het nieuws, toen het verkondigde dat het geluk van de inwoners als regeringsdoel werd verklaard. "Eigenlijk wilde ik de Bhutantempel van de Expo 2000 in Hannover kopen, maar Richard Gere was me voor en kaapte hem voor mijn neus weg", vertelt de Himalaya-fan. Toen heb ik direct opdracht gegeven om er nog een te bouwen.

Kan het nog gekker dan een tempel uit een van de laatste boeddhistische koninkrijken in de Himalaya te verplaatsen naar het Frankische landschap, in een van de meest afgelegen delen van Beieren? De kleurrijke boeddhistische gebedsvlaggetjes waaien voor de tempel in de wind. Er heerst een sfeer die lijkt op die in de Oscar genomineerde bioscoopfilm 'De laatste keizer van China'; alsof er zo meteen gestart kan worden met de opnames van 'De laatste koning van Bhutan'...

Tijd voor een sundowner met uitzicht over het weidse tuin-, park- en boslandschap. Voor ons ligt een prairievlakte met lupines, voorjaars- en zomerbloemen, een moerassige poel met wolgras en een helling met cactussen en agaven.

In een film komt er bij de aanblik van een Amerikaanse prairie meestal wel iemand aan gegaloppeerd. En inderdaad – net als in de film – komt mevrouw de barones op een Spaanse Andalusiër aangereden. Ze heet Sabine von Süsskind, maar de baron noemt zijn vrouw Fanny. Zonder Sabine, alias Fanny, zou Dennenlohe verloren zijn. Terwijl de baron als nobele tuinman met kaplaarzen aan zelf het gras maait, zaait en plant, zorgt zij voor de marketing en de evenementen zoals tuinbeurzen of zomerconcerten en Shakespeare-opvoeringen in het privé-kasteelpark. Hiertoe behoort ook de jaarlijkse uitreiking van de 'Duitse en Europese Tuinboekprijs'. De jury vergadert in het kasteel. Met de ingezonden tuinboeken werd op het landgoed een 'internationale tuinbibliotheek' ingericht.

Sabine von Süsskind is overtuigd van de geneeskrachtige werking van de tuin. "Alleen al de kleur groen heeft een positieve invloed op de gezondheid van mensen", verklaart de gediplomeerde tuintherapeute. "De omgang met planten heeft een stabiliserend effect op patiënten."

Verrassende ideeën van de tuinarchitect: menhirs op een eilandje en Boeddha in het bamboebos.

Zelfs de bezoekers die regelmatig door het park wandelen, zullen de weldadige werking bemerken. Een gevoel dat je kent als je de bioscoop uitgaat nadat je een mooi liefdesverhaal of een avonturenfilm in een ver land te hebt gezien.

De groene baron heeft eindeloos veel ideeën. Soms herinneren die je aan bepaalde voorstellingen. Zo heeft hij op een door rozen omgeven heuvel een huisje speciaal voor een camera obscura laten bouwen. In de donkere ruimte projecteert de draaibare camera het omliggende landschap op de wand. Dennenlohe beleefde ook tegenslagen. “De afgelopen winter was lang en op het eind nog erg koud en toen zijn enkele van de 120 nieuw aangeplante perenbomen doodgegaan”, vertelt Von Süsskind. Maar lang stilstaan wil hij hierbij niet en daarom richt hij zich al weer direct op de toekomst. Hij plant op lange termijn een arboretum. Misschien een mooie locatie voor de nieuwe ‘Junglebook’-film?

Voor deze bostuin in het nabijgelegen eikenbos heeft Von Süsskind al zogenaamde doorkijkassen laten vrijmaken. Zulke assen zijn ook fundamentele elementen in de parken van de tuinkunstenaar Fürst von Pückler. Deze kon zijn grootse parkdromen verwezenlijken met het geld van zijn vrouw Lucie, die net als hij een bevolgen tuinliefhebster was. En Lucie op haar beurt leefde voor haar huwelijk met Von Pückler vele jaren op kasteel Dennenlohe. En dat verklaart dan weer de relatie tot Fürst von Pückler.

Pas nadat Lucie het barokke gebouwencomplex uit de 18e eeuw had verlaten, kocht een van de voorvaders van de baron in 1825 het landgoed. Hij had als bankier in Augsburg een gigantisch vermogen verdiend. “Sindsdien is het in bezit van onze familie,” legt Von Süsskind uit, “nu al in de achtste generatie. Hij bukt zich snel om een papiersnippertje op te rapen. Hij is altijd bezig om het park in orde te houden. Drie van zijn zes honden rennen langs hem heen. Von Süsskind houdt van honden, vooral van airedaleterriërs. Ze begeleiden hem en zijn vrouw overal heen, zelfs als ze op reis gaan.

Door de ronde, vuurrode en typisch Chinese Maanpoort kom je in de privétuin van het kasteel. De pauze van het landgoed schrijdt op ons toe en zet zijn staart op. “Je ergert je soms wel aan het gekrijs – vooral om vijf uur ’s morgens – maar bij een kasteeltuin hoort nou eenmaal een pauze”, meent Von Süsskind.

Hij snelt verder naar de ‘Perzische tuin’. Water klettert over een stenen trap en kabbelt in stroompjes rondom een meerdere meters hoge plantenspiraal, die er uitziet als de Toren van Babylon. De Oriënt komt hier samen met de kasteeltuin. Tot slot gaan we nog een oude ingesleten, steile trap op naar het kasteel. De baron verdwijnt snel. “Ik breng de ganzen nog even in de stal”, legt hij uit en gaat de hoek om terwijl hij in het Frans het ganzenpaar lokt. “Allez! Allez!” Luid snaterend volgen de twee hem de stal in.

Om andere schoenen aan te trekken hadden we voor de snelle toer door de tuin geen tijd meer. En zo herinneren mijn avondschoenen mij aan de vette, plakkerige kleibodem van Landschapspark kasteel Dennenlohe, terwijl de chef-tuinman van het huis bij het diner in de eetkamer in jacket met stropdas verschijnt.

Door de rode Chinese
maanpoort betreed
je de privétuin.

info

Schloss Dennenlohe,
91743 Dennenlohe,
info@dennenlohe.de,
www.dennenlohe.de.

Toegangsprijs voor
volwassenen € 10.

De rondleidingen door het
park verzorgt Robert von
Süsskind persoonlijk. Vooraf
reserveren is noodzakelijk.
Het park is officieel als
botanische tuin erkend.

LIGGING

Schloss Dennenlohe ligt in
het dorp Unterschwaningen
in Midden-Franken in
Beieren, ongeveer 65 km
ten zuidwesten van
Neurenberg en 165 km ten
noordwesten van München.

OPENINGSTIJDEN

Het park is opengesteld van
begin april tot begin
november. Horecagelegen-
heid is op het terrein te
vinden in het 'Orangerie
Café im Park' of in het
restaurant 'Marstall
Wirtshaus im Gutshof'.

BEZIENSWAARDIGHEDEN IN DE OMGEVING

In de Frankische omgeving
zijn er enkele residenties
met bijzondere tuinen:
kasteel Ansbach met de
barokke hof tuin, de
vroegere residentie van de
Duitse Orde kasteel Ellingen
met landschapspark, burcht
Willibald in Eichstätt met de
bastiontuin, die werd
aangelegd naar voorbeeld
van de oorspronkelijke
Hortus Eystettensis, de
beroemde botanische tuin
van een vorstbisschop uit
de 16e eeuw.
www.frankentourismus.de